

# گزارش جلسات برگزار شده توسط گروه‌های علمی فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

جلسه ۳۰۵ مورخ ۱۴۰۳/۰۵/۳۱

گروه علمی: بالینی

موضوع / موضوعات جلسه: بحث و بررسی نحوه برگزاری امتحانات مورد ارتقاء

**اعضای حاضر در جلسه (حضور، مجازی)** آقای دکتر سیدمحمدرضا کلاتر معتمدی، آقای دکتر سیاوش صحت، آقای دکتر مسعود پورمقدس، آقای دکتر یدالله زاهدپاشا، آقای دکتر خلیل انصارین، آقای دکتر مصطفی شریفیان، آقای دکتر حمید سهراب‌پور، آقای دکتر علی محمد ملتی، آقای دکتر امیرعباس مؤمنان، آقای دکتر محسن نوروزی‌نیا، آقای دکتر محمدعلی جوادی، آقای دکتر پیمان ادیبی، آقای دکتر علیرضا کریمی‌یزدی، آقای دکتر علیرضا فیروز، آقای دکتر ناصر ابراهیمی‌دریانی، آقای دکتر احمد خالق‌نژادطبری

## خلاصه موضوع / موضوعات مطرح شده در جلسه

باتوجه به اهمیت برگزاری امتحانات مورد ارتقاء و همچنین طراحی سوالات و در کنار آن نحوه برگزاری و بکارگیری منابع در رشته‌های گوناگون تخصصی پزشکی و معضلاتی که در طی سالیان گذشته وجود داشته است موضوع در دستورکار گروه علمی بالینی قرار گرفت.

ابعاد گوناگون این موضوع چه از نظر کیفی و چه از نظر کمی باعث شده است چند محور در مسیر بحث و بررسی قرار گیرد: الف) نحوه انتخاب طراحان سوالات ب) چگونگی برگزاری امتحانات ج) نحوه انتخاب منابع امتحانات و د) چگونگی انتخاب داوطلبین اصلح انتخاب طراحان سوالات و هیئت مورد در رشته‌های تخصصی می‌بایست براساس شایستگی، توانمندی و تجربه افراد باشد و تغییر سیاستگذاران در نظام سلامت و یا مدیران در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تأثیری در ترکیب اعضای این هیات‌ها نداشته باشد. بروزرسانی اطلاعات آموزشی و نحوه انتخاب سوالات می‌تواند توانمندی افراد را در درازمدت افزایش دهد و از بروز خطا و ارائه اطلاعات علمی نادرست جلوگیری کند. باید در نظر داشت که نحوه ارزیابی در این امتحانات، جهت و محورهای آموزشی در کشور و رشته‌های تخصصی را مشخص می‌کند، انتخاب اعضای هیئت مورد می‌بایست براساس اصول علمی دقیق و بر مبنای برنامه‌های آموزشی در رشته‌های تخصصی صورت پذیرد.

در ارتباط با چگونگی برگزاری و کیفیت انتخاب داوطلبین می‌بایست در نظر داشته باشیم توانمندی‌های مهارتی افراد جدای از اطلاعات بروز علمی ایشان حائز اهمیت است بنابراین اختصاص بخشی از ارزیابی این امتحانات به فعالیت‌های بالینی داوطلبین در بخش‌های درمانی و آموزشی می‌تواند در کنار اطلاعات علمی بروز، در انتخابات و گزینش دقیق و موثر ایشان مفید باشد.

شاید این مهم با ارزیابی‌های درون بخشی و قبل از معرفی داوطلبین برای امتحانات مورد و یا ارتقاء امکان‌پذیر باشد. یکسان‌سازی معیارها و شاخص‌های مورد ارزیابی در مهارت‌های بالینی می‌تواند در گزینش عادلانه افراد در سراسر کشور جدای از امکانات و محدودیت مراکز علمی دانشگاهی مفید باشد. برگزاری متمرکز این امتحانات در بخش ارزیابی علمی این شرایط را فراهم می‌سازد تا بهترین افراد براساس معیارهای علمی و صحیح هر رشته‌ای تخصصی انتخاب شوند.

صدور گواهی‌های مورد تخصصی برای بازه زمانی محدود در دوره‌های چندساله این امکان را فراهم می‌سازد تا افراد پس از گذشت چند سال دوباره اطلاعات جدید علمی را مرور کنند و برای اخذ گواهی جدید اقدام نمایند که خود مستلزم ایجاد سازوکارهای مناسب و وجود امکانات است.

موضوع منابع مورد استفاده در طراحی سوالات مورد ارتقاء دارای پیچیدگی زیادی است براساس مطالعات و اطلاعات موجود از دیگر کشورها مبنای طراحی سوالات اطلاعات جدید علمی است. بکارگیری کتاب‌های مرجع با توجه به اطلاعات قدیمی محتوی آنها می‌تواند منجر به کاهش کارایی و توانمندی داوطلبین گردد. استفاده از مقالات علمی از مجلات معتبر علمی در طی دوره‌های آموزش تخصصی بصورت ژورنال کلاب و همچنین امکان طراحی سوالات از چنین مقالاتی شرایط را برای پویایی و ارتقاء کیفی اطلاعات علمی داوطلبین فراهم می‌سازد. بخشی از مطالب علمی را داوطلبین باید حتما بدانند و بخشی از مستندات علمی منجر به افزایش تبحر و امکان تفسیر دقیق بیماری‌ها می‌شود که این نیز ضروری و لازم است. از طرفی تأکید بر بومی‌سازی منابع خود چالشی است که با توجه

به تحولات سریع علمی و روزرسانی لحظه‌ای مطالب و مستندات علمی در صورتی که این مهم در مورد کتاب‌های مرجع با نویسندگان داخلی انجام نگیرد، منجر به افت کیفیت آموزش در داوطلبین رشته‌های تخصصی در کشور خواهد شد. حضور گروه قوی از نویسندگان برای مطالعه دقیق مطالب جدید علمی در منابع خارجی و حذف و یا اضافه این مطالب در کتاب‌های بومی خود نیازمند یک کار پرتلاش و بی‌وقفه و همکاری گروهی از متخصصین و علاقمندان در همان رشته‌های تخصصی است. محدودسازی منابع امتحان برای طراحان و داوطلبین امتحانات خورد و ارتقاء خود معضلی است که نیاز به بررسی و ارائه راهکارهای جامع دارد، در شرایط ایده‌آل حذف منابع این امکان را برای طراحان سوال ایجاد می‌کند براساس اطلاعات دقیق و جدید علمی سوالات طراحی و انتخاب شوند ولی خود طراحان در این شرایط می‌بایست با روند و رویکردهای آموزش و میزان بروز و شیوع بیماری‌ها در داخل کشور و همچنین امکانات و تجهیزات موجود آشنایی کافی داشته باشند تا منجر به طراحی سوالات غیرضروری، ناممکن و نادرست نشود.

بدون تردید با بکارگیری تمام ابزارهای فوق در یک نظام آموزشی، هدف انتخاب داوطلبین توانمند و ماهر است که بدون شک اگر تمام جزئیات ساختارهای فوق رعایت نشود و یا براساس دوره‌های زحانی دچار تغییرات گردد کیفیت انتخاب و گزینش داوطلبین و فارغ‌التحصیلان رشته‌های تخصصی و فوق تخصصی کاهش خواهد یافت. در بخش دیگری از جلسه در ارتباط با پروژه تحقیقاتی با عنوان «تبیین خدمات بهداشتی، درمانی و توانبخشی سلامت مبتنی بر اصول و ارزش‌های انسانی و اسلامی» توسط مجری محترم گزارش پیشرفت ارائه شد و پیشنهادهای اعضای گروه به‌منظور تکمیل روند اجرا در اختیارشان قرار گرفت.

### رئوس نتایج مذاکرات در جلسه

اهمیت کیفی و کمی برگزاری امتحانات خورد و ارتقاء کشور به‌منظور انتخاب اصلح داوطلبین در رشته‌های تخصصی و فوق تخصصی دارای وجوه گوناگونی است که براساس محورهای الف) نحوه انتخاب طراحان سوالات ب) چگونگی برگزاری امتحانات ج) نحوه انتخاب منابع امتحانات و د) چگونگی انتخاب داوطلبین اصلح قابل بررسی است، برنامه‌ریزی‌های کوتاه مدت و درازمدت در جهت تحکیم ساختار انتخاب اعضای هیئت‌های خورد براساس شایستگی و توانمندی‌های علمی و همچنین به‌دنبال آن انتخاب داوطلبین ماهر و مجهز به‌علم روز دنیا از اهداف نظام آموزش تخصصی و فوق تخصصی در کشور است. به‌نظر می‌رسد برگزاری دوره‌ایی برای تأیید گواهی صلاحیت تخصصی در دوره‌های زمانی چند سال با ایجاد سازوکار اجرایی و امکان ارزیابی داوطلبین به پویایی و روزرسانی علمی می‌تواند کمک شایانی کند.

توصیه‌های مطرح شده برای پیگیری

سایر موارد مهم

نکته: گزارش جلسات علمی باید کوتاه (حداکثر یک صفحه)، شفاف، کامل و جالب باشد. لطفا توضیحات بیشتر در پشت صفحه درج شود.